

Utbildningsinspektion i Nivrena-, Alen- samt Perupskaskolan grundskola 6–9, särskolor 1–10

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Nivrena-, Alen- samt Perupskaskolan	Antal elever
Grundskola	531
Särskola	40

Utbildningen vid skolorna omfattar grundskola årskurs 6 till och med årskurs 9 samt särskola årskurs 1 till och med årskurs 10. Skolan är organiserad i fem arbetslag för grundskolans elever och personal samt ett arbetslag för särskolan.

Nivrenaskolan, som är från 60-talet, genomgår en stor ombyggnation som pågått i snart 1,5 års tid och beräknas vara klar i augusti 2005. Detta innebär att tre av grundskolans arbetslag under denna tid har tillfälliga lokaler i före detta SCA's forskningslaboratorium kallad Alléskolan. Alléskolan är belägen cirka 7 kilometer från Nivrenaskolan. All undervisning i estetiska ämnen, idrott och hemkunskap sker vid Nivrenaskolan. I den nyligen renoverade delen har två av grundskolans arbetslag sina klassrum och där finns också skolans administration, rektorer samt matsal.

Alensskolan består av fyra särskoleklasser och Perupskaskolan av en. Alla elever i klasserna är mottagna i särskolan utom en elev som går på prov i sex månader. Alensskolan är en före detta förskolebyggnad cirka 500 meter från Nivrenaskolan. Perupskaskolan är belägen i en liten byggnad bredvid Nivrenaskolan. Särskolans elever 6-13 år erbjuds fritidshem i Alensskolans lokaler. För elever äldre än 13 år erbjuds eftermiddagsverksamhet under socialtjänstens ansvar.

Skolan har tillgång till fritidsgården Opalen som ligger i nära anslutning till skolan.

Flertalet elever har lång skolväg och får skolskjuts. Även skolskjutsar mellan Allé- och Nivrenaskolan förekommer fler gånger dagligen.

Genomförandet av inspektionen i Nivrenaskolan

Skolverket sände den 30 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Nivrenaskolan har bestått av undervisningsrådet Eva Edlund och experten Ola Dahlgren. Besök i Nivrenaskolan inleddes den 15 februari och avslutades den 17 februari 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Nivrenaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan infor-

mation om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I skolorna genomfördes intervjuer med rektorer, skolans elevhälsoteam, elever, föräldrar och personal i årskurs 6, 9 och särskolan. Lektioner i årskurs 6, 9 och särskolan besöktes. Under besöken fördes också samtal med andra elever och vuxna på skolorna.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Stämningen i klassrum och arbetsrum är vid inspektionsbesöken trivsamt, både bland elever och personal. I korridorer och andra gemensamma utrymmen, och även under en del lektioner, på Alléskolan och Nivrenaskolan upplever inspektörerna en del oro och ett tufft språkbruk. Enligt personalen och rektorerna har språkbruket förbättrats och bråken mellan eleverna minskat. En förklaring till detta är att skolans verksamheter finns i flera olika lokaler. Vid den ombyggnation som nu pågår byggs hemvisten för de olika arbetslagen just med tanke på att förbättra elevernas skolmiljö.

En del klotter förekommer på Alléskolan och i den gamla, inte renoverade, delen av Nivrenaskolan. Vid elevintervjun framkommer att eleverna är mer rädda om sina nyrenoverade och fräscha lokaler än de lokaler som inte är renoverade och Alléskolans lokaler. Varje klass har ett område i den nyrenoverade skoldelen som de ansvarar för, ett sätt att få eleverna att ta ansvar för sin skolmiljö enligt personalen och eleverna.

Skolorna har, utifrån tidigare incidenter, förbättrat sina rutiner och sitt arbete med värdegrunden. Utökad vuxennärvaro vid lunchtid och kamratstödjare har införts. Rutinerna kring åtgärdsprogrammen har förbättrats. Det pågår också ständigt pågående diskussioner om värdegrundsfrågor kopplat till det elevkontrakt som elever, föräldrar, lärare och rektor undertecknar.

I Alen- och Perupskaskolan arbetar man mycket med värdegrundsfrågor, ett arbete som ger resultat genom att eleverna tar hand om nytilkomna elever och de är rädda om varandra. Inget klotter förekommer på skolorna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna når godtagbara resultat i arbetet med normer och värden.

Allé- och Nivrenaskolan bör fortsätta arbetet med att minska det tuffa språkbruket och förbättra elevernas studiemiljö.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Allé- och Nivrenaskolans kvalitetsredovisning beskrivs att eleverna ska ta ett mycket stort ansvar för sin inlärnin g samtidigt som skolorna ofta arbetar i projektform. Utvärdering sker veckovis i de flesta av Allé- och Nivrenaskolans arbetslag, varje vecka i Perupskaskolan. Elever och föräldrar i samtliga skolor får kännedom om de olika ämnesmålen i samband med utvecklingssamtalen då även en individuell utvecklingsplan upprättas. På Nivrenaskolans hemsida finns betygs kriterierna för grundskolans elever angivna. I en del klasser delar läraren ut en pärm som innehåller skolans arbetsplan, betygs kriterier, handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling och liknande dokument. I särskolan informeras föräldrarna i årskurs 9 om elevens rätt att få betyg.

Enligt de resultat som finns tillgängliga i officiell statistik uppvisar eleverna vid Nivrenaskolan något sämre resultat när det gäller slutbetyg i årskurs 9 än riksgenomsnittet och snittet av skolorna i Sundsvalls kommun. Genomsnittliga meritvärdet år 2003 var 194,7 poäng (riksgenomsnittet 205,4 och snittet av skolorna i Sundsvalls kommun 199,2). Andelen elever som saknar ett eller flera betyg var 40,9 procent. Andelen behöriga elever till gymnasieskolans nationella program var 88,2 procent (andelen behöriga i Sundsvall och riket var 87,0 respektive 89,3 procent). I skolans egen statistik, som inspektörerna tagit del av, framgår att andelen behöriga elever till gymnasieskolan vårterminen 2004 är 93 procent. Någon närmare analys av resultaten sker inte.

Elevernas motivation och lust att lära varierar mycket mellan klasserna, liksom elevernas möjligheter till inflytande och delaktighet i val av innehåll och arbets sätt. Enligt rektorer, elever och personal är elevernas kunskapsnivå och ansvarstagande för sin utbildning väldigt ojämn då de börjar i Allé- och Nivrenaskolan. Skolorna tar emot elever från Essviks, Kyrkmöns, Nylands, Soledes och Svartviks skolor.

I Alen- och Perupskaskolan anpassas all undervisning utifrån elevernas motivation och förmågor, ett arbetssätt som främjar elevers nyfikenhet och lust att lära.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas resultat avseende kunskaper är av godtagbar kvalitet. Resultaten relateras till kursplanerna och till läroplanens mål att sträva mot.

Skolan bör analysera elevernas resultat och öka måluppfyllelsen så att fler elever når godkända resultat i Allé- och Nivrenaskolan.

Samverkan mellan Allé- och Nivrenaskolan samt de skolor som eleverna kommer ifrån bör utvecklas så att elevernas kunskapsnivå och ansvarstagande förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Allé- och Nivrenaskolan har arbetet mot mobbning och kränkande behandling förbättrats under de senaste åren. Utbildade kamratstödjare finns i alla klasser. Alla elever och föräldrar undertecknar tillsammans med lärare och rektor ett värdegrundskontrakt. I de olika mentorsgrupperna förekommer fortlöpande samtal om värdegrunden. Personalen tar tag i aktuella händelser direkt. Berörda elever och föräldrar informeras omedelbart.

Allé- och Nivrenaskolan har en arbetsplan för elevvårdsärenden. I den nämns fyra nivåer för samråd och beslut i elevvårdsfrågor: lärarnivå, mentorsnivå, arbetslagsnivå och skolledarenivå. Elevvårdsärendet ska i första hand lösas på den första nivån med möjlighet till råd och stöd av skolans elevvårdsteam. Elev och föräldrar ska vara delaktiga och ha ett medansvar. Dokumentation är en viktig del av arbetet.

Mobbningsteamet vid skolorna består av en lärare från varje arbetslag, kurator, skolsköterska, specialpedagog/speciallärare, fritidsledare och rektorn. De träffas två gånger per månad. Kuratorn ansvarar för att protokoll skrivs. Allé- och Nivrenaskolans handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling är tydligt och anger steg för steg aktuella insatser som ska göras. Den nämner dock inte perspektivet då vuxen kränker elev. Föräldrarna känner som regel till handlingsprogrammet, men det är bara ett fåtal av eleverna som gör det.

Elevinflytande vid skolorna i form av klass- och elevråd finns men i varierad grad. De flesta klasser har klassråd en gång per vecka, övriga en gång i månaden. Perupskaskolan saknar formellt klassråd men vid intervjuer framkom att aktuella frågor diskuteras fortlöpande. Elevråd finns, ett i varje arbetslag och ett gemensamt för hela skolan. Frågor som nu varit aktuella är bland annat skolans ombyggnation och utsmyckning. Samverkansformerna är kända av eleverna.

Vid Nivrenaskolan finns en fristående föräldraförening som utser föräldrarepresentanter till skolrådet, där även personal- och elevrepresentanter från arbetslagen ingår. De träffas en gång i månaden. Den nya skolplanen för Sundsvalls kommun och friskvårdsåtgärder har diskuterats. Protokoll skrivs. Föräldrarna vid intervjun visste inte vilka föräldrar som ingick i skolrådet. Deras önskemål var att det ska finnas ett skolråd för varje arbetslag.

Föräldrarna informeras om skolornas verksamhet genom kontaktböcker, veckobrev, telefonsamtal, utvecklingssamtal, Nivrenaskolans hemsida och liknande. Föräldramöten genomförs två gånger per läsår, varav föräldraföreningen ordnar mötet på vårterminen. Föräldrarna är nöjda med informationen.

Alla skolor har gemensamma trivselregler som är kända av elever och föräldrar. I Alenskolan finns de även nedtecknade med bildstöd.

Vid skolorna genomförs en daglig promenad, en halv timme varje dag, de dagar eleverna inte har idrott.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med arbetsmiljö och delaktighet håller god kvalitet.

Handlingsprogrammet mot mobbning och kränkande behandling bör vidgas och fördjupas till att även omfatta perspektivet då kränkningar förekommer mellan elev och vuxen. Programmet bör också bli känt bland eleverna.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vid besök i verksamheterna träffade inspektörerna positiva och spontana elever. Verksamheterna gav prov på varierad undervisning, allt ifrån traditionella lektioner och individuellt arbete till ett mer temainriktat arbetssätt. Som exempel på variation kan nämnas Alenskolan där ett elevrådsmöte genomfördes och Alléskolan där man diskuterades könsroller utifrån en film som eleverna sett.

I Allé- och Nivrenaskolan är elever och personal organiserade i fem arbetslag. Inom arbetslagen förekommer samverkan mellan årskurserna. Man arbetar efter ett mentorssystem som innebär att två lärare/pedagoger var för sig ansvarar för hälften av eleverna i klassen. Läraren är elevens handledare och gruppen träffas en till tre gånger i veckan då de går igenom planeringen av elevens egna arbeten under kommande vecka, elevrådsfrågor, trivsel och trygghetsfrågor och liknande. Eleverna har fler pass i veckan, kallad egen planerad tid (EP), då de kan välja vad de vill arbeta med. Lärare finns tillgängliga, organiserade ämnesvis. Även indelning i tjej- och killsnackgrupper förekommer inom EP-tiden. Vid inspektionen framkom att i en del klasser får några elever göra sin EP-tid hemma varannan vecka för att lärarna bättre ska hinna med de kvarvarande eleverna. Lärarna har i de fallen föräldrarnas tillåtelse/underskrift.

I Alen- och Perupskaskolan är eleverna organiserade klassvis. Undervisningen anpassas utifrån elevernas förutsättningar. En del elever har egna, avskärmade arbetsplatser. Eleverna i Perupskaskolan inkluderas med grundskolans elever främst i praktiska och estetiska ämnen, men också i svenska (två elever). Från

nästa läsår ska Perupskaskolans elever få ett klassrum i Nivrenskolan. Alenskolans elever och personal årskurs 7-10 saknar samverkan med grundskolan. Från nästa läsår finns ett förslag som innebär att även de kan komma att få sitt klassrum i Nivrenaskolan.

Alla elever i skolorna ska ha en individuell studieplan. Den upprättas och utvärderas tillsammans med elev och föräldrar i samband med utvecklingssamtalet. Studieplanen utgår från de nationella kursplanerna. Dokumentet skickas hem för påseende och underskrift i flertalet klasser. I en del klasser föregås utvecklingssamtalet av enkätfrågor, en sorts självskattning som eleverna gör. För de elever som inte når målen upprättas åtgärdsprogram. Utvecklingssamtal sker minst en gång per termin, ibland oftare utifrån föräldrars önskemål.

Åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd upprättas tillsammans med elev och föräldrar. Vid inspektionen framkom att alla elever i behov av särskilt stöd i Allé- och Nivrenaskolan inte får all den hjälp som de behöver. Det finns två speciallärare/specialpedagoger anställda vid skolan, som förutom specialundervisning även har några timmar ämnesundervisning i klasser. Enligt personalen prioriteras de utredda och diagnostiserade eleverna i första hand, men inte heller de får tillräckligt med specialpedagogiskt stöd. Enligt rektorerna har man använt delar av speciallärar-/specialpedagogresursen till att minska klasstorlekarna och på så sätt gett lärarna i klassen bättre förutsättningar att stötta elever, något som lärarna inte alltid anser sig hinna med. I Njurunda skoldistrikt finns ett nybildat stöd- och resursteam som ska stå för handledning till lärarna, men som ännu inte startat i full skala. Vid elev-, föräldra- och personalintervjuerna framkommer missnöje med det specialpedagogiska stöd som ges i dagsläget. Nästa läsår ska den nuvarande organisationen av specialpedagogiskt stöd ses över enligt rektorerna.

Elevvårdsteamet, som sammanträder varje vecka, består av skolledning, kurator, studie- och yrkesvägledare, skolsköterska, specialpedagog/speciallärare och övrig personal vid behov. Gruppen ska bevaka att elever i behov av särskilt stöd får nödvändiga resurser. Arbetslagen anmäler elevärenden till teamet. De har också kontakt med externa myndigheter såsom barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten. Rektor ansvarar för att protokoll upprättas. Elevvårdskonferens (EVK) genomförs för elever i behov av särskilt stöd men används inte så ofta, mestadels då beslut om anpassad studiegång ska fattas. Föräldrar och elever är delaktiga i de beslut som fattas vid EVK.

Vid elev- och föräldraintervju framkom att skolan ställer höga krav när det gäller betygssättning. En del föräldrar och elever uppfattar att betyget mycket väl godkänt endast ges den sista terminen i årskurs 9.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas pedagogiska verksamheter och undervisning övervägande är av god kvalitet.

När det gäller elever i behov av särskilt stöd vid Allé- och Nivrenaskolan ges inte det stödet i den omfattning som eleverna har rätt till.

Allé- och Nivrenaskolan bör säkerställa att alla elever får den garanterade undervisningstiden.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Sundsvalls kommun har organiserat verksamheten inom barnomsorg och skola i sex olika distrikt under ledning av var sin distriktschef. Varje distrikt består av 6 till 12 skolor. Centralt finns en direktör för barn- och utbildningsförvaltningen med ett övergripande ansvar för barnomsorg och skola. Distriktscheferna ska driva utvecklingsfrågor och vara ett stöd för rektorerna. En viktig uppgift är att samordna kontakter och förmedla information mellan förvaltningsledningen och rektorerna. Rektorerna träffar distriktschefen en gång i veckan.

Skolorna, som är belägna i Njurunda skoldistrikt, leds av två skolledare. En av rektorerna har ansvar för tre arbetslags på Allé- och Nivrenaskolan samt elevhälsovården och övrig personal. Den andra rektorn ansvarar för två arbetslags på Allé- och Nivrenaskolan samt Alen- och Perupskaskolan. De har ansvar för cirka 40 personal var. Administrativt stöd finns på skolan. Enligt personalen är rektorerna förtrogna med verksamheten, även om de båda inte alltid gör regelbundna besök i klasserna.

Det finns arbetsplaner för skolorna, en för Allé- och Nivrenaskolan och en för Alen- och Perupskaskolan. Arbetsplanerna har utformats och reviderats av personalen och rektorerna och är delvis kända av föräldrarna.

Skolornas kvalitetsredovisningar, som har formen av verksamhetsberättelser, har delvis koppling till arbetsplanerna. Kvalitetsredovisningarna saknar bedömning av måluppfyllelse och förslag till åtgärder. Elever och föräldrar känner inte till skolornas kvalitetsredovisning.

Rektorerna menar att arbetslagen har stor frihet att utforma sin verksamhet och säger att arbetslagen delvis arbetar olika. Detta, menar rektorerna, berikar skolans arbete. Arbetslagen presenterar sina olika arbetssätt för varandra. Alla arbetslag träffas tillsammans med rektorerna cirka två gånger per termin. Varje arbetslag har en studiehalledare som har ett visst ekonomiskt ansvar för inköp och liknande. De är också rektorernas bollplank i pedagogiska frågor. Studiehalledarna träffar rektorerna en gång i månaden. Hela eller delar av arbetslagen träffas en gång i veckan, rektorn deltar fyra gånger per termin. Rektorerna ansvarar även för andra typer av grupper såsom mobbningsgrupp, förtroende-grupp, IT-grupp, ämneskonferenser och liknande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas ledning, styrning och kvalitetsarbete håller en god kvalitet.

Skolorna bör utveckla kvalitetsredovisningen till att omfatta bedömning av måluppfyllelse och förslag på åtgärder. Dokumenten bör också göras kända för elever och föräldrar.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I skolorna informeras föräldrarna om verksamheten och elevernas rättigheter och skyldigheter via föräldramöten, skolråd, informationsmaterial, utvecklingssamtal, kontaktböcker, hemsidan och liknande. Vid föräldraintervjun framkommer att flertalet föräldrar är nöjda med informationen.

Eleverna i grundskolan erbjuds spanska, tyska och franska som språkval. Som alternativ kan de också välja att läsa engelska eller svenska. Ett flertal elever har svårigheter att nå godkända resultat i sitt språkval, många byten förekommer. Vid intervjuerna framkom att det finns elever som använder språkvalstiden till fördjupning i övriga skolämnen som exempelvis matematik eller till egen planeringstid.

Elevers val går inte att identifiera på elevernas schema. Vid personalintervjuerna framkom att tiden för elevers val ingår i den egna planeringstiden. Enligt de intervjuade eleverna ska elevers val införas nästa läsår, något som rektorerna bekräftar. I skolans kvalitetsredovisning beskrivs att tiden för elevers val bland annat använts till att möjliggöra gruppindelningar.

Tre elever är berättigade till och erbjudna modersmålsundervisning. En elev deltar. Två elever läser svenska som andra språk.

Det finns en studie- och yrkesvägledare anställd vid Allé- och Nivrenaskolan som ger information inför gymnasievalet och är delaktig i elevers studieplanering från grundskola till gymnasieskola. Studie- och yrkesvägledaren ordnar praktikplatser till eleverna. Skolan har ett utvecklat samarbete med arbetslivet i Njurunda. Det finns elever som har anpassad studiegång. Flertalet av de eleverna varvar studier med praktik. Alen- och Perupskaskolans elever får information om gymnasievalet av studie- och yrkesvägledaren för särskolan.

Skolorna, förutom Alléskolan, är anpassad för elever med funktionshinder.

Alléskolans elever som åker buss mellan Nivrenaskolan och Alléskolan tycker att det tar mycket tid. Busshållplatsen vid Alléskolan är belägen cirka 1,5 kilometer bortom skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är av godtagbar kvalitet.

Allé- och Nivrenaskolans genomförande av språkval och elevens val är inte förenligt med grundskoleförordningen.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Enligt Skolverkets statistik fanns läsåret 2003/04 i Allé- och Nivrenaskolan 44 personer anställda, varav 25 personer med pedagogisk utbildning. Under detta läsår har situationen, enligt rektorerna, förbättrats men alla har dock inte formell utbildning eller behörighet för den verksamhet de i huvudsak ansvarar för. Enligt rektorerna har Allé- och Nivrenaskolan sämre personaltäthet jämfört med andra skolor i Sundsvalls kommun. Inför budgetåret 2005 har detta blivit uppmärksammat på ledningsnivå och skolorna ska få en större tilldelning när det gäller personalresurser av de så kallade Wärnersempengarna. I Alen- och Perupskaskolan är personaltätheten god och personalen har en adekvat utbildning.

Vid resurstilldelningen prioriteras elever i behov av särskilt stöd. Enligt flertalet intervjuer är behoven för dessa elever stora vid Allé- och Nivrenaskolan.

Alen- och Perupskaskolan har ändamålsenliga lokalerna som är anpassade för elever med funktionshinder. Alléskolans lokaler, som inte ska användas nästa termin, är inte anpassade för skolverksamhet. Nivrenaskolans lokaler, som fullt ut ska tas i bruk till hösten 2005, är anpassade för funktionshindrade elever. Det finns inget gemensamt uppehållsrum på skolan, eleverna har tillgång till fritidsgården Opalen lokaler. Bredvid Nivrenaskolan finns Njurundahallen, en stor idrottshall där all idrottsundervisning bedrivs. Det finns ett stadsdelsbibliotek i Njurunda centrum som skolan nyttjar.

Kvaliteten på utrustning och läromedel varierar, men är överlag god. Särskolans personal tillverkar en del av undervisningsmaterialet själva. Datorer finns att tillgå i olika omfattning på Allé- och Nivrenaskolan. En datasal kommer att finnas i Nivrenaskolan från höstterminen 2005. I Alen- och Perupskaskolan är datorrillgången och tillgång till pedagogisk programvara god.

Kompetensutvecklingen styrs av kommunens, skolans och individens behov. Inom distriktet pågår en kompetensutveckling som kallas Språkresan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan har resurser som ger godtagbara förutsättningar att nå de nationella målen.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i skolorna övergripande är av god kvalitet. De individuella studieplanerna, med utgångspunkt i de nationella styrdokumenten, som upprättas för alla elever i skolorna i samråd med elever och föräldrar är av stor vikt för elevernas lärande.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Allé- och Nivrenaskolan bör fortsätta arbetet med att minska det tuffa språkbruket och förbättra elevernas studiemiljö,
- skolan bör analysera elevernas resultat och öka måluppfyllelsen så att fler elever når godkända resultat i Allé- och Nivrenaskolan,
- samverkan med de överlämnande skolorna bör utvecklas så att elevernas kunskapsnivå och ansvarstagande förbättras,
- handlingsprogrammet mot mobbning och kränkande behandling bör vidgas och fördjupas till att även omfatta perspektivet då kränkningar förekommer mellan elev och vuxen. Programmet bör också bli känt bland eleverna,
- skolorna bör utveckla kvalitetsredovisningen till att omfatta bedömning av måluppfyllelse och förslag på åtgärder. Dokumenten bör också göras kända för elever och föräldrar samt
- Allé- och Nivrenaskolan bör säkerställa att alla elever får den garanterade undervisningstiden.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas:

- Alla elever får inte tillräcklig undervisningstid i språkvalet (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- Genomförandet av elevens val innebär inte fördjupning i något ämne eller adekvata valmöjligheter för eleverna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Elever i behov av särskilt stöd vid Allé- och Nivrenaskolan ges inte det stöd i den omfattning som eleverna har rätt till (4 kap. 1 § skollagen).

Datum

Ort

2005-06-20

Umeå

Eva Edlund

Ola Dahlgren